

PREDAVANJA PROFESORKI SA FILOLOŠKOG FAKULTETA U BEOGRADU O SEMANTICI I PRAGMATICI

Studijski program za srpski jezik i južnoslovenske književnosti, u saradnji sa Maticom srpskom – Društvom članova u Crnoj Gori i pod pokroviteljstvom Ambasade Republike Srbije, organizovao je gostovanje profesorki Katarine Rasulić i Ivane Trbojević Milošević sa Katedre za anglistiku Filološkog Fakulteta Univerziteta u Beogradu. One su održale predavanja na našem fakultetu posvećena pragmatiki i semantici.

Povod za gostovanje bile su nedavno objavljene knjige *Exploring Semantic Relations* prof. Rasulić i *Poruke neizrečenog: ključevi semantičke analize* prof. Trbojević Milošević. Prof. Rasulić objavljuje radove iz pragmatike, kognitivne lingvistike, autorka je knjige *Jezik i prostorno iskustvo: konceptualizacija vertikalne dimenzije u engleskom i srpskohrvatskom jeziku* (2004). Koautorka je TV emisije „Dvougao“. Radovi prof. Trbojević Milošević bave se semantikom, kontrastivnom analizom, a ona je autorka knjige *Modalnost, sud, iskaz: epistemička modalnost u engleskom i srpskom jeziku*, 2004.

U predavanju „Putevi značenja u jeziku“, prof. Rasulić govorila je o proširivanju značenja riječi i jezičkih izraza u komunikaciji. Na leksičkom nivou, u prvi plan su stavljeni mehanizmi polisemije. Između ostalog, pojmovne metafore i metonimije imaju veliki značaj. I sam izraz „značenje u jeziku“ jeste metafora koja suštinski obilježava naše razumijevanje jezika i komunikacije. Ona implicira da je značenje opredmećeno i počiva u riječima, nezavisno od učesnika u komunikaciji. Time zanemaruje čovjekovu sposobnost da rekonstruiše misaone obrasce na osnovu jezičkih signala, što čini osnovu komunikacije. Takvu semantičku analizu, istakla je prof. Rasulić, moguće je primijeniti u mnogim sferama, od tumačenja umjetničkih tekstova do stvaranja vještačke inteligencije.

Prof. Trbojević Milošević je u predavanju „Putevi značenja u komunikaciji“ naglasak je stavila na pragmatički aspekt. Mora se posmatrati neposredni situacioni kontekst, pri čemu pragmatiku zanima tumačenje neizrečenog a namjeravanog značenja. Tu su stalno prisutni odnosi moći i autoriteta. Interkulturalna pragmatika nudi socio-kognitivni pristup, interpretaciju „go-

vornikovog značenja“ i slušaočevog tumačenja. Posebnu pažnju prof. Trbojević Milošević posvetila je teorijama učtivosti, unutar koje teoriji *obraza*, koji se definiše kao nastojanje da u društvenim interakcijama održimo pozitivnu društvenu vrijednost. Obraz ima pozitivnu (integrativnu) stranu, potrebu za prihvatanjem i dopadanjem, i negativnu (individualističku) stranu, našu potrebu za nezavisnošću.

Oba predavanja bila su za brojnim primjerima iz različitih sfera, a nakon predavanja razvile su se rasprave u kojima su učestvovali profesori i studenti sa Filološkog fakulteta. Moderator je bio prof. Goran Radonjić.